

**KALUŻNICE (COLEOPTERA: HYDROPHILIDAE)
W ZBIORZE KAZIMIERZA MYRDZIKA**
**HYDROPHILIDS BEETLES (COLEOPTERA: HYDROPHILIDAE)
IN THE COLLECTION OF KAZIMIERZ MYRDZIK**

MAREK PRZEWOŹNY

os. Czecha 72/19, 61–289 Poznań;
e-mail: marekprzewozny@poczta.onet.pl

Abstract: The author presents the results of verification of the identification of species of Hydrophilid beetles in Kazimierz Myrdzik's collection.

Key words: Hydrophilidae, Myrdzik's collection, Wielkopolska region, W Poland

WSTĘP

Rozmieszczenie kałużnic w Polsce poznane jest bardzo nierównomiernie. Informacje o występowaniu gatunków z tej grupy na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej zebrane zostały w „Katalogu Fauny Polski” (BURAKOWSKI i in. 1976). Niektóre z nich budzą zastrzeżenia, bo pochodzą z dawnych prac, powstałych ponad 50 lat temu. Dotyczy to również publikacji MYRDZIKA (1933). Dane z tej pracy, cytowane w katalogu bez uprzedniego zrewidowania oznaczeń okazów dowodowych, wymagają sprawdzenia. Należy również dodać, że w ostatnich kilkunastu latach dokonano rewizji kilku gatunków i zmienić się układ systematyczny kałużnic (HEBAUER 1989; HEBAUER, SCHÖDL 1998).

Celem tej pracy było sprawdzenie poprawności oznaczeń kałużnic dokonanych przez Myrdzika i uaktualnienie ich nazewnictwa. Zbiór dowodowy chruszczy znajduje się w Zakładzie Zoologii Systematycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

WYNIKI

Po przejrzeniu zbioru okazało się, że Myrdzik błędnie oznaczył następujące gatunki: *Sphaeridium marginatum* Fabricius, 1787, Poznań–Szeląg, 11 V 1929, 1 ex. ♂, oznaczony jako *Sphaeridium bipustulatum* var. *quadrinaculatum* (Marsham, 1802), oraz Poznań–Gołęciszka, 15 VI 1929, 1 ex. ♂, oznaczony jako *Sphaeridium bipustulatum* var. *humeralis* Westhoff, 1881. W „Katalogu Fauny Polski” (op. cit.) i w starszych opracowa-

niach figuruje jako *S. bipustulatum* var. *marginatum* Fabr. Dopiero niedawno uznano tę odmianę za dobry gatunek (HEBAUER, SCHÖDL 1998).

Cercyon (Cercyon) quisquilius (Linnaeus, 1758), Kórnik, 24 VII 1929, 1 ex., przez Myrdzika oznaczony jako *Cercyon (Cercyon) terminatus* (Marsham, 1802).

Cercyon (Cercyon) lateralis (Marsham, 1802), Kórnik, 24 VII 1929, 1 ex., oznaczony jako *Cercyon (Cercyon) haemorrhoidalis* (Fabricius, 1775).

Cercyon (Cercyon) bifenestratus Küster, 1851, Poznań–Starołęka, 18 VI 1929, 1 ex., oznaczony jako *Cercyon (Dicyrtocercyon) ustulatus* (Preyssler, 1790).

Laccobius (Laccobius) minutus (Linnaeus, 1758), Kórnik, 24 VII 1929, 1 ex., oznaczony jako *Laccobius nigriceps* Thomson, 1853. Nazwa ta obecnie nie określa jednego gatunku, funkcjonuje jedynie jako synonim aż trzech gatunków z rodzaju *Laccobius* z podrodzaju *Dimorpholaccobius*. Autorzy „Katalogu Fauny Polski” zinterpretowali tego osobnika jako przedstawiciela *Laccobius striatulus* (Fabricius, 1801) i do niego odnieśli stanowisko Myrdzika.

Następujące gatunki były oznaczone prawidłowo, ale przez Myrdzika podane pod nazwami synonimicznymi lub jako odmiany. Obecnie są one traktowane jako osobne gatunki:

Sphaeridium scarabaeoides (Linnaeus, 1758), Poznań–Śródka, 4 VI 1929, 1 ex. ♀, podany jako *Sphaeridium scarabaeoides* var. *striolatum* Heer, 1841.

Sphaeridium lunatum Fabricius, 1792, Poznań–Śródka, 4 VI 1929, 1 ex. ♀, Poznań–Szeląg, 31 V 1929, 1 ex. ♂, podany jako *Sphaeridium scarabaeoides* var. *lunatum* Fabr.

Sphaeridium substriatum Faldermann, 1838, Poznań–Szeląg, 11 V 1929, 1 ex. ♀, podany jako *Sphaeridium bipustulatum* var. *substriatum* Fald.

Sphaeridium bipustulatum Fabricius, 1781, Poznań–Szeląg, 11 V 1929, 1 ex. ♀, podany jako *Sphaeridium bipustulatum* var. *quadrimaculatum* (Marsham, 1802).

Sphaeridium marginatum Fabricius, 1787, Poznań–Szeląg, 11 V 1929, 1 ex. ♂, podany jako *Sphaeridium bipustulatum* var. *marginatum* Fabr.

Oznaczone prawidłowo były także: *Coleostoma orbiculare* (Fabricius, 1775), *Sphaeridium scarabaeoides* (L.) i *Cryptopleurum minutum* (Fabricius, 1775).

W pracy MYRDZIKA (1933) podany jest jeszcze *Cercyon (Ercyon) littoralis* (Gyllenhal, 1808). W zbiorze brak jednak okazji dowodowego pozwalającego zweryfikować oznaczenie. Jest to bardzo rzadki gatunek, w Polsce znany tylko z czterech krain: Pobrzeża Bałtyku, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej i Roztocza. Z Wielkopolski podany tylko przez Szulczewskiego w 1922 r. i Myrdzika w 1933 roku. Gatunek ten jest stenotopem, obligatoryjnym halobiontem związanym z wybrzeżami morskimi (KOCH 1989). Stanowisko podane przez Myrdzika jest więc wątpliwe.

PODSUMOWANIE

Zbiór Myrdzika był dotychczas zrewidowany tylko pod względem oznaczeń ryjkowców (STACHOWIAK 1995). Obecna praca dotyczy kałużnic. Wykazałem błędność oznaczenia sześciu okazów kałużnic należących do 5 gatunków. Uaktualniłem nazewnictwo dalszych pięciu gatunków oraz stwierdziłem brak jednego okazu dowodowego dla gatunku

Cercyon (Ercycon) littoralis (Gyll.), który uważam za wątpliwy dla Wielkopolski. Po tym sprawdzeniu, według najnowszej systematyki zbiór ten zawiera 11 gatunków Hydrophilidae reprezentowanych przez 17 okazów.

SUMMARY

Hydrophilid beetles are very well known in the Wielkopolska-Kujawy Lowland, but many species were recorded more than 50 years ago (MYRDZIK 1933). Because some of these records are doubtful, I verified the identifications of the hydrophilid beetles in the extant collection. I showed 6 specimens representing 5 species to have been wrongly identified and I updated the names of a further 5 species. I did not find an evidence specimen of *Cercyon littoralis* (Gyll.), a species doubtful for Wielkopolska because of its environmental requirements (a halobiontic species).

LITERATURA

- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J., 1976: Chrzęszcze Coleoptera – Adephaga prócz Carabidae, Myxophaga, Polyphaga: Hydrophiloidea. Kat. Fauny Pol., XXIII, 4: 307 ss.
- HEBAUER F., 1989: Familienreiche Hydrophiloidea. [W:] G.A. LOHSE, W.H. LUCHT (red.), Die Käfer Mitteleuropas. Supplementband mit Katalogteil, Krefeld, 1: 72–92.
- HEBAUER F., SCHÖDL S., 1998: Familie Hydrophilidae [W:] W. LUCHT, B. KLAUSNITZER (red.), Die Käfer Mitteleuropas. Supplementband, 4, Krefeld: 97–106.
- KOCH K., 1989: Die Käfer Mitteleuropas. Ökologie. Band 1. Goecke & Evers Verlag, Krefeld: 440 ss.
- MYRDZIK K., 1933: Materiały do fauny chrząszczy lądowych województwa poznańskiego. P. Kom. Mat.-Przyr. PTPN, Seria B, 6: 173–194.
- STACHOWIAK P., 1995: Uwagi o zbiorach ryjkowców (Coleoptera – Anthribidae, Rhinomaceridae, Attelabidae, Apionidae, Curculionidae) Kazimierza Myrdzika. Bad. Fizjogt. Pol. Zach., Seria C – Zoologia, 42: 53–56.